

Mart 2020

b
o
y
u
t

İÇİNDEKİLER

mart BOYUT 2020

Kapak Çizimi Asya Ülger

Editörden	3
Anka - Ümmünaz Yanık	4
Sesler - Başak Ataman	5
On Dört Milyar Anten - Zeynep Karahasan	7
Üç Maymun - Ayşe Zeynep Özbay	8
Sansür - Elif Tuana Gökmen	9
Ateş, Kan ve Çığlık - Oğuz Tuna Solaroğlu	10
Sansür - Naz Evin	15
Unutkanlık - İrem Gözlükaya	16
Güvercin Cesedi - Aslı Cihangir	17
Tehlike - İrem Gözlükaya	19
Nefes - Elif Sude Yanık	20
Kadıköy'ün Sesleri - Derin Ak	21
Uçsuz Bucaksız Cam Fanusum - Sadberk Zeynep Sakarya	23
Kör, Sağır, Dilsiz - Melis Selek	24
Çocuk Edebiyatı ve Sansür - Elif Demirer	25
Yazdırıldıklarımız - Oğuz Tuna Solaroğlu	26

Editör

Derin Ak
Elif Sakallı
Duru Bayramoğlu

Layout Editörü

Zeynep Karahasan
Asya Ülger

Yaratıcı Ekip

Zeynep Karahasan
Asya Ülger

Danışman Öğretmenler

Arzu Güleçyüz
Betül Yurdakul

Fotoğraf ve Resim

Yeşim Akçakaya
Zeynep Karahasan
Ümmünaz Yanık
Ekin Ünlü
Alara Berru Kapdan
Deniz Türker
Aslı Cihangir
Defna Deda
Duru Bayramoğlu
Yalçın Tür

Boyut Yazar Kadrosu

Derin Ak
Sadberk Zeynep Sakarya
Naz Evin
Elif Demirer
Zeynep Karahasan

Aslı Cihangir
Elif Tuana Gökmen
Elif Sude Yanık
Alya Salan
İrem Gözlükaya

Konuk Yazar Olmak İçin

boyuttedebiyat@gmail.com

Editörden

Reporters Sans Frontieres (Sınır Tanımayan Gazeteciler)'in yayınladığı 2019 raporuna göre, Türkiye'de 59.36 milyon insanın internete erişimi olduğu varsayılıyor. Ülke nüfusu resmi sayımlarca 82 milyon kabul ediliyor, yani Türkiye'nin yüzde 72'si internet kullanıcısı. İnternete erişimi olan 59.36 milyon insan arasından 52 milyonu da sosyal medya hesaplarına ve erişimine sahip. Erişimi olan insanlar günde ortalama 7 saat 15 dakika internette, 2 saat 46 dakika sosyal medya üzerinde geçiriyor. Erişim, paylaşım yapma imkânı sağlıyor. Yapılacak paylaşımlar arasında, toplumun ve otorite figürlerinin çıkarlarına ters düşünceler ise, suç sayılıyor. Yani bu verilere göre, 52 milyon potansiyel suçlu, günde 2 saat 46 dakika potansiyel suçlar işlemekte.

Bu 'potansiyel' suçları ve suçluları önleme amacıyla öne sürülen çözüm ise, devlet, platform ve kullanıcı kanalları tarafından sansür. Bu kanalların herhangi birinin görüşüne veya çıkarına zıt herhangi bir düşüncenin yok edilmesi an meselesi, özgür düşüncenin kısıtlanması, yasalarla birlikte destekleniyor. Bu sansür, sadece internet ve sosyal medya olarak kısıtlı kalmıyor; yayıncılık, sinema, tiyatro, müzik ve görsel sanatlar da sansürlenilen alanlar arasında.

Artık alıştığımız sansür hikâyeleri sonucunda, belki de 'sansürlenme' korkusundan, düşüncelerimizi özgürce ifade etmeyi bir kenara bıraktık. Dış partilerden sansürü beklemeden, kendi kendimizi kısıtlıyor, kelime anlamı ile 'otosansür' yapıyoruz. Dış bir baskı veya kısıtlama olmadan, bunun beklentisi ve korkusu dolayısıyla özgür düşüncüyü kendi kendimize, içimizde yok ediyoruz. Biz, potansiyel suçlular, potansiyel suçlar işlemekten korkar olduk.

Hayatımızın her alanında yaptığımız otosansür, sansüre karşı bir savunma mekanizması olarak çıkıyor karşımıza. Sorun ise, otosansürü normalleştirmek ve düşündüğünü söylemekten vazgeçmeyi refleks haline getirmek.

Ancak eğer sansürlenme ihtimali olan düşüncelerimizi özgürce ifade edemezsek, otosansürü içselleştirip sıradanlaştırsak, yalnızca tek taraflı görüşlerle dolu bir dünyaya mahkûm oluruz.

Karşınızda düşündüklerini özgürce kaleme almaktan korkmayan Boyut dergisi yazarları... İyi okumalar.

Fotoğraf: Aslı Cihangir

Anka

Ümmünaz Yanık

anka 1

Ben Zeusun elleriyle
kafese
kapatılan
ve krematoryuma atılan
Anka!
etimin yanmasını ben istemedim
terk edildim
katledildim
acıma alışkanlık kazandım
giderek a

z
a
l
d
l
m

eskiden yazardım
artık bir cümleyle kes(tiril)iyorum

anka 2

her şeyi anlatacağım sana
sessiz ol
duymasınlar
sen korkar
kaçarsın
o yine kovar
kovalar beni
iyi dinle!
ölümden uzun
ölümden hüznü bir şiir bu
çünkü gözlerimin gördükleri berrak olur
benim
ama renksiz
ve sevimsiz
ben anlatmaktan kaçmayacağım sana
sen bir kez kulak ver yeter
çünkü konuşturamazlar beni öyle
apaçık
açık
saçık
sapık adamlar

anka 3

ona sorsan
kanatları olanı anlatmaya yetmez hiçbir küfür
ondandır beni sevmez bu literatür

Fotoğraf: Duru Bayramoğlu

Sesler

Başak Ataman

S-E-S-S-İ-Z-L-İ-K. Evde varlığını sürdüren ve herkesi kontrol altına alan tek şey buydu belki de. Kendisi de dahil olmak üzere odadaki üç kişi göz göze gelmemeye çalışıyordu. Ağzlarından çıkan tek bir kelime yoktu. Önlerinde açık olan televizyon bu gergin atmosferi biraz da olsa azaltıyordu. Zorunda olmasalar onun bile sesi gelmeyecekti. Doğrusu, ellerinde olsa bundan vazgeçip sessizliği tercih ederlerdi. Yıllardır susmaya alışmış, seslerini çıkaramamış insanlardı onlar. Bundan sonra konuşmanın, ağzılarını açmanın ne anlamı vardı ki?

Hayatları oldukça düzenli geçiyordu. Gazeteler, dergiler, kitaplar yasaklanmıştı. Gündeme dair bilgiler sadece belli saatlerde yapılan televizyon yayınlarından alınıyordu. Şarkı söyleme, dinleme, yazı yazma veya sanat yapma izni de yoktu. Düzenli aralıklarla evler aranıyor ve kuralların dışına çıkılmamasına özen gösteriliyordu. Bunları yıkmaya çalışanlar elbette vardı. O da bunlardan biriydi. Günün belli saatleri dışarı çıkıp telefonlarına indirdikleri müzikleri dinleyenler, denize karşı şarkı söyleyenler oluyordu hep. Bunların arasından yakalananlar oluyordu ve yaptıklarının büyük bir risk olduğunun farkındaydılar. Yine de hiçbir şey onları vazgeçirmiyordu. Özgürlüğe olan düşkünlükleri bazen onları ele verse de tutundukları tek şeydi belki de. Eğer içlerinde kendilerine bir tutam güven olmasa ya da içinde bulundukları katı düzeni yıkacak umuda sahip olmasalar diğerleri gibi tüm gün evlerinde sessizce oturacak ve kurallara uyacaklardı. Bu, katı düzeni tehdit ediyordu fakat geniş açıdan bakılırsa onun gibiler olmasa dünya robotlarla kaplı bir yer haline gelirdi.

Saat dokuza geliyordu. Bu saatte insanlar dışarı çıkıp hava alıyor, yürüyüş yapıyorlardı. Normalde boş olan sokaklar doluyor ve şehir biraz da olsa canlanıyordu. Televizyon kapanmış, ev sessizliğe bürünmüştü. Odasına koşup kulaklıklarını aldı ve topluluğa uyarak dışarı çıktı. Denizi takip eden uzun sahil şeridi insan doluydu. Tüm malzemelerini çantasına koymuştu ve sahil şeridini takip ederek insanların seyrekleştiği bir yer bulmaya çalıştı.

Sonunda kayalıkların arttığı ve saklanabilecek deliklerin olduğu bir yerde durdu ve yerleşerek daha önceden hazırladığı müzik listesini dinlemeye başladı.

Müziğin sesini son sese getirdi, gözlerini kapattı ve kendini rüzgârın ritmiyle müziğin akışına bıraktı. O an, şehrin dört bir yanından şarkı söyleyenlerin ve yırtık çantalarında sakladıkları kulaklıklarıyla müzik dinleyenlerin sesi yükseldi. O da bu durumun farkındaydı. Gözlerini açmak istemedi. İçindeki özgürlük hissi ve ihtiyacı doruk noktasına ulaşmıştı. Zamanla çevredeki sesler yükseliyordu. Kulaklıklarını çıkarmış, gelen seslere odaklanmıştı. Kayalıklardan uzaklaşıp şehrin içine doğru yürümeye başladı. Yanından geçen insanlar onun duyduğu sesleri duyuyorlar mıydı? Ya da eğer duysalar buna herhangi bir tepki verirler miydi?

Aklından geçen düşünceleri durduramayacağını farkına varınca gelen sesleri takip etmeye karar verdi. Saat ona yaklaşmış ve insanlar evlerine geçmeye başlamışlardı. Dışarıda bulunmakla ilgili bir kural yoktu henüz. Yalnız insanların yapacak başka işleri olmamasından ve tek başlarına bulunmaktan korkmaları yüzünden herkes evine gidip erkenden uyuyor ve şehir tekrardan sessizliğe bürünüyordu.

Sonunda seslerin kaynağını bulmuştu. Şehrin dört bir yanından sesleri gelen insanlar birbirlerini takip edip bu noktada buluşmuşlardı. Yine ortama sessizlik hakimdi. Herkes birbirinin gözleri içine bakıyor, gülümsüyordu. Duyguların baskılandığı ve geri plana atıldığı şehirde, kimse mutluluğunu, üzüntüsünü ya da sitemini dile getiremiyor, yansıtamıyordu. Yaşadıkları evde duygularını saklamaya mahkûm edilmiş insanlar bulunduğundan kendi başlarına da bundan mahrum kalan insanlar bir araya gelince suratlarında koca bir tebessüm oluşmuş ve hepsi birleşince ay gibi parlamıştı.

Yine de uzun süre sessizliği bozan kimse olmamıştı. Herkes ne yapacağını şaşırılmış ve kendilerine benzer insanları bulmanın şoku içindeydi. Yüzlerinden şaşkınlığın ve heyecanın izleri silinmeye başladığında istemsizce

oluşturdukları çemberin en ucundaki kişi titrek elini telefonuna getirip bunca zamandır tek başına dinlediği müziği son sesine kadar açtı. Bu ses tüm şehre yayıldı ve herkesin kulağına gitti. Çemberdeki herkes kendinden emin ve korkusuzdu. Bvu özgürlüklerin uzun sürmeyeceğinin farkındaydılar. Kısa süre içinde şehir eski sessizliğine kavuşacaktı ve ellerinde kalan son özgürlüğe de son vermek zorunda kalacaklardı. Yine de müziği son ana kadar dinlemeye devam ettiler. Eğer bunu tek bir kişi yapsaydı çoğunun başına hiçbir şey gelmeyecekti belki de ama birlikte olmanın

verdiği güç, hiçbir baskıya, sansüre ya da cezaya yenik düşemezdi. Bu yüzden görevliler gelip hepsini alıncaya kadar müziği dinlemeye devam ettiler. Kısa süre içinde şehir boşalmıştı. Çemberden bir insan bile kalmamıştı.

O gece müzik dinlenen kayalıklar ve kendinden emin ayakların bastığı çember yalnız kaldı, fakat şehirde hayat devam ettikçe onları dolduran birileri olacaktı, bundan "herkes" emindi.

Fotoğraf: Ümmünaz Yanık

On Dört Milyar Anten

Zeynep Karahasan

Karıncalardır ormanı ayakta tutan fakat yine karıncalardır ormanın etten ayakları altında ezilen. Dizi dizi karıncalardır nasır tutmuş ayakların altında... Dizi dizi, karıncalar... Zamanla gerçekleri gömülür toprağın en soğuk, en alt katmanına, cesetleriyle birlikte... Toprağın en soğuk, en alt katmanına...

Tüm gün çalışıp, kan ter içinde kalırlar.
Tembel böceklerdir karıncalar.
Bir damla su ve bayat ekmek kırıntısıyla doyan
açgözlü böceklerdir...
Böceklerdir, emirlere harfiyen uyan
Tek sıra halinde

ölüme
marş!
Kimsenin sevmediği çirkin, sefil böceklerdir
karıncalar. Ne güzel!

Düne kadar yalnızdı karıncalar. Özgür-
Artık başlarında bir devlet
var. Ne iyi!
Altı ayaklarının ikisini keser bu devlet. Cani-
Zaten dört ayak kime yetmez?

Ne güzel!
Artık soğuk kış aylarında sığınacak toprakları
değil

sapasağlam karton kutuları
var.

Devletin hediyesidir bu karton kutular.

Yağmur yağınca
sırılsıklam...

R ü z g â r
esince bırakır onları gider.

Çok güzel, sapasağlam karton kutular... Ne iyi!
Ne güzel!

Dizi dizi karton kutuların içinde mini mini
karıncalar. Ne tatlı! Ne güzel!

klostrofobik karıncalar...
k o r k m u ş
karıncalar...

dört duvarı
düşman eylemiş... Ne güzel!

Karton kutular içinde çırılçıplak, karıncalar...
ç a r e s i z ,

karıncalar...

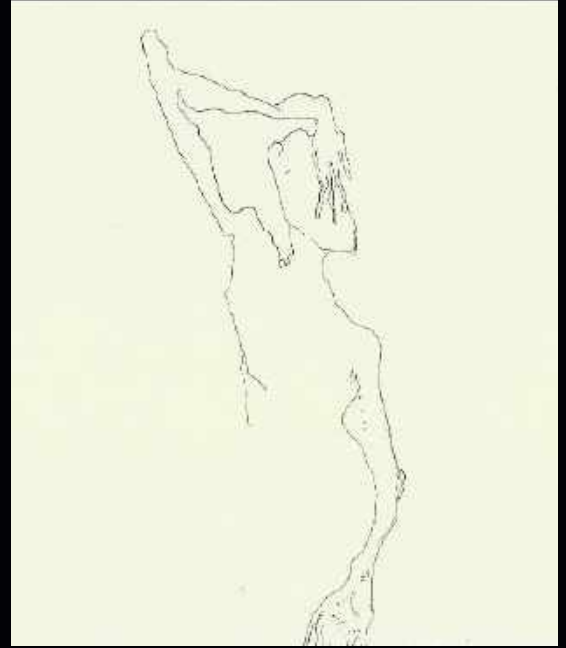
canlı, karıncalar...

Kim bilir daha ne kadar canlı kalacaklar?

Şu an nefes alabiliyorlar
ağlayabiliyorlar
bağırabiliyorlar
kaçamıyorlar
sıkışmışlar

Karton kutular sağ olsun.
Dizi dizi karton kutular...
Hani şu güzel,
sapasağlam karton kutular.

Üzerine boya badana, biraz da böcek ilacı...
Ne güzel!

Fotoğraf: Deniz Türker

Üç Maymun

Ayşe Zeynep Özbay

İnsanlarımızı korumalıyız. Duymamalılar, görmemeliler, ne olduğunu bilmemeliler... Bir ülkenin bekasını sağlamak o ülkenin akıl sağlığını korumaktan geçermiş, bu durumda devletlerin en büyük görevi nedir bilir misiniz? Üç maymunu oynamak desem ne canlanıyor acaba gözlerinizde. Şahsen benim 'üç maymun' hikâyem çok eskilere dayanıyor. Bu maymunlar dünyaya ilk gözlerimi açtığımda başucumda duran bir bibloyla vücut bulmuşlardı odamda. Simsiyah kılları, ifadesiz suratları ve geniş omuzlarıyla çocukluğumun korkulu rüyaları, küçücük bir çocuğun odasında anlamlandıramadığım tek objeydiler. Pespembe odanın ortasında duran kapkara bir leke gibi her gün hatırlamak zorunda olduğum bir acı, sorumluluk, çocukluğumun kırıydı onlar benim. Ailem ne demeye çalışıyordu acaba ağzınızı, kulaklarınızı, gözünüzü sımsıkı kapamış maymunları her sabah uyandığımda tam göz hizamda bulunan rafa konumlandırarak. Sorguladım bunu yıllarca, her yıl farklı bir sonuçla yüzleştim: kendimle ve ailemle çatıştım nice sebeplerle. Bizim dilimizde 'üç maymunu oynamak' şeklinde deyimleşmiş bu söz gurubu aslında Japonya; daha da eskilere gidilecek olursa Hindistan' a kadar giden tarih sahnelerinden çıkagelmiş ve dilimizin parçası olmuş bir ifade. Şimdilerde dilimizde "boş vermişlik, kayıtsızlık " anlamlarına gelen üç maymun "Mizaru, Kikazaru, İvazaru" isimleriyle Asya medeniyetlerinde hâlâ anılmaya devam ederken, Batı medeniyetlerinde de tanınmışlığını hâlâ sürdürmekte. Milenyum çocukları olan bizlerin lügatine bile itinayla yapışmış ya da yapıştırılmış bu sözcük gurubu bana sorarsanız yüzyılların mirasını bizlere aktarma dalaveresini ta kendisi. Aslında miras mıdır yoksa gözlerimizin önüne atalarımızın elleriyle serdikleri ama hepimizin görmemekte ısrarcı olduğu bir işaret midir orası tartışılır. Üç maymunun tarih sahnesindeki yerinden bahsederek bu motifin toplumumuzdaki yerine geçmek tüm bu çocukluk hikâyelerimden sonra anlatılması, üç maymuna en çok yakışanıdır. 8. yüzyılda Hindistan'da ortaya çıkan bu felsefe 'Vadja' adında üç gözlü Tanrıya olan korkuyla gelişmiş ve insanların şeytana

benzettiği bu tanrıyı "Şeytani görmezsek, onu duymazsak ve onunla konuşmazsak, o da bize dokunmaz." bakış açılarıyla Hint toplumunda yer edinmesini sağlamalarıyla oluşmuş. Aslında bu "görmeme, duymama, bilmeme" mevzusu otoriter kişilerin halkı din konusunda yönlendirmek için geliştirdikleri bir korku mekanizmasıymış o zamanlarda bile. Bu yazının hangi doğrultuda ilerlediğinin rengini sanırım artık yeterince belli ettim. Benim meselem otorite baskısıyla ortaya çıkan korku yollu halkı koruma uğraşı; diğer bir değişle de sansür. Sansürün tarihini araştırırken ilk sansür yapan toplumların halktan sakladıklarını görünür bir şekilde onlara yansıtmamak için belli başlı motif ve sembollerin ardına saklanarak işlerini yürüttükleriyle karşılaştım. Hindistan'da ve Japonya'da inanç konusunda yapılan sansür geleneği, Batı'ya atladığında yönetim konusundaki etkinliğiyle boy gösterdi. Yönetim ve halk arasında süregelen sansür ilerde kültür, eğitim ve günümüzden aşına olduğumuz gibi medya ile güçlerini birleştirerek bizlerin karşısına halktan daha büyük bir güç olarak çıktı. Şimdi annemle babamın odama yerleştirdikleri bu üç maymun sizlere nasıl bir izlenim verdi bilmiyorum ama bence bu gizli bir işaret ya da sansür geleneğine açık bir direniş çağrısı. Sizce...

Çizim: Zeynep Karahasan

Sansür

Elif Tuana Gökmen

“Bütün bunlar koca bir sansürdü benim için...”

Her şeyi sorgulamam, sürekli yanı başımda duran kitabımı neden bir türlü elimi alamadığımı merak ettiğimde başladı. Ha bugün okudum ha yarın okuyacağım diye diye günler, haftalar belki de aylardır kapağına bile dokunmadığım fakat her yanından geçtiğimde vicdan azabından kıvrandığım kitapla aramda kalın, betondan bir duvar vardı sanki. Aklım, kitapların masalsı dünyasına her girmek istediğimde beni ondan alıkoyan kalın bir zarla çevrilmiş gibiydi, beynimin içi ise gürültülü kalabalık bir caddeyi andırıyordu. Uzun bir arayış sonunda, sebebinin ne olduğunu bulup anladığım zaman bir isme ihtiyacım vardı. Bu beni denetleyen kalın duvarın adı, sansürdü artık.

Kesinlikle, denetleniyordum ben. Değil yaptığım her hareketi, düşüncelerime bile girmişti. Her şeyimi yönetmeye başlamıştı adeta; bütün fikirlerimin, kendime özgü düşüncelerimin üstünü kara bir çarşaf gibi örtüyordu sanki. Ne sorgulamak için durup düşünmeme izin veriyordu ne de belki farklı fikirler içerisine girerim diye kitap okumama. Ve ben önümdeki televizyonun, elimdeki telefonun beni yönetip fikirlerime sansür olmalarından sıkılmıştım artık.

Karşımda, sanki bana her seferinde başka bir şey gösteriyormuş gibi davranıp aslında aynı renklerin tekrar tekrar önüme koyulduğunu gördüm. Mavi görüyordum ekranlarda, yeşil belki de, hatta en çok da pembe. Ama hiç siyahı izlememiştım o ekranlarda. Kitaplarda içinde olduğum dünyanın aksine hiç gerçekleri işitmemiştim ben ekranlardan.

Bu koca sansür; sorgulayan yanıımı, düşünen tarafımı çalmıştı benden. Elime kitap alamıyordum, gazete okuyup gerçeklerin satırlarını kurcalamıyordum. Tek izin verdiği magazin sayfalarıydı, onu da kendi ekranına taşımıştı zaten. Televizyonun o yalan dünyası da telefonun sahte görüntüleri de düşünmemi, kendi fikirlerimle zırhlanmamı engelliyordu. Ve

bütün bunlar koca bir sansürdü benim için.

Şu an ise, yanı başımda değil, elimde olan kitapla selamlıyorum sizi. Zihnimdaki tüm duvarları yıkıp zarları yırtmış halimle karşılıyorum. Elinizde tuttuğunuz cihazların çıkardığı toz pembe şarkıların arkasından duyulan tehlike çanlarına kulak vermenizi ve açtığınız gözünüzün sansürleri değil gerçekleri görmesini isteyerek ise uğurluyorum hepinizi.

Fotoğraf: Ümmünaz Yanık

Ateş, Kan ve Çığlık

Oğuz Tuna Solaroğlu

... SİLAHLI SALDIRIYA UĞRADI

gazeteler

sütunlar

iktidarlar

manşetler

durmadan akan kan,

oluk oluk.

gazeteler cinayet haberlerini yazar

durur

silahlar sokaklarında,

cinayet kapında,

bir çay içmek istersin köşende.

gidebilecek misin?

bir sokağı daha ÖLMEDEN geçebilecek

misin?

başlık atar:

meydanlarda katliam ve kan durmayacak mı?

7 veya şanslıysa eğer 6. sayfaya çıkar

bir sütunluk köşe yazısı

11 punto

yarım sayfa reklam

bir parti logosu

bir partinin daha logosu

birkaç meçhul yolsuzluk haberi

-her gün olduğu cinsten-

yanında birkaç köşe yazısı

iktidarmış, muhalefetmiş,

azınlıkmiş, çoğunlukmuş.

bir sütunluk köşe yazısı,

Emrah'ın bir sütunluk köşe yazısı

11 punto

birkaç emekli okur bir ihtimal

birkaç lira girer belki Emrah'ın cebine

bir somun ekmek alabilir belki

yarın sabah

belki bir miktar zeytinyağı.

biraz kenara ayırması lazım gelir elbette

otobüse binilecek daha,

işe gidilecek.

benzin kaç lira?

daha da önemlisi: bulunur mu ki?

çok da takmamak lazım.

araba da yok ki.

işe gidilecek ama.

sabah 7'de çalacak saat.

sabah 7.30'ta koyulacak Emrah yola.

kalabalıklardan sıyrılıp otobüsten iner bir şekilde.

işe varacak.

karanlık bir ofis,

sigara dumanı,

sigara dumanı,

sigara dumanı.

sararmış kâğıt yığınları.

tükenmiş kalemler.

soğan, ekmek, su.

buruşuk gömleklere bağlı sökükravatlar,

buruşuk gömleklerin içinde asık suratlar.

Emrah Bey, müdür bey sizi ofisine bekliyor.

kapı tıklatılır,

hafifçe.

Ha! Emrah. Sen mi geldin? Buyur buyur.

Şimdi, Emrah, senin köşede şey yazmışsın diyorlar...

Biliyorsun bunlar tepedekilere ters.

Kapatırlar valla gazeteyi, Emrah.

Sen en iyisi bunları yazma. Tamam?

her gün gençler ölüyor ama değil mi?

nasıl yazmayacaksın bu olanları?

nasıl fikrini

ama en çok inandığın

ama seni uyutmayan

fikrini duyurmayacaksın?

nasıl olmadığın biri olacaksın?

nasıl susup oturacaksın?

beş parasızlık almış başını gitmiş.

değil mi?

kahpe dünya sana sırtını dönmüş.

değil mi?

şimdi bir de inandığın değerlerden

vazgeç deniliyor.

ah...

Emrah, başını sallayıp çıkar odadan.

fırtınalar değil mi şu insanı içten içe silip süpüren?

sene 1977.

niye hâlâ bu orta çağ zihniyeti, diye sorar Emrah.

yazamaz.

niye bu yasaklar, diye sorar Emrah.

yazamaz.

maaş ne zaman yatar acaba, diye sorar Emrah.

yazamaz.

maaş yatar mı, diye sorar hatta.

yazamaz.

o gün cumhuriyet köylüsünün şiire olan
bakışını yazdı Emrah.
sonraki günün gazetesi,
sayfa 8.
kimse de okumadı.
ertesi gün renkli televizyonu yazdı Emrah.
sonraki günün gazetesi,
sayfa 7.
birkaç ihtiyar okudu.
olmuyor böyle, diye düşündü.
HÜKÜMET KENDİNİ KÜÇÜK DÜŞÜRMEYİ
SEÇİYOR, yazdı sarı kâğıda.
gazete ise şunu yazdı: []
dayanılmaz.
istifa.
ortalık karardı.
Emrah,
bir elinde sigarası
bir elinde kalemiyle
pikapta çizik bir plak.
çalar durur.
*Şöhretten bunalmış dilleri yazma
Kendi bahçendeki gülleri yazma
Haksız yere genç öldüren elleri yazma
Doğuda doktorsuz ölen kulları—
nisan da bitiyordu.*
sahiden de hiçbir şey değişmiyordu.
bütün gün kitap okuyordu, Emrah.
edebiyat karın doyurur mu, diyordu bakkal.
doyurmaz, diyordu Emrah.
ama her şeyi değiştirebilir. iki soğan versene.
yarın yürüyüş olacakmış haberin var mı, dedi
bakkal.
abi bir avuç da mercimek koyuver. ne
yürüyüşü, dedi Emrah.
hani her sene oluyor ya... sen söyle adını.
hayırlısı. benim deftere yaz borcumu.
gidecek misin sen?
hadi kolay gelsin.
Emrah evine koştu.
dostlarının hediyesi bir Zenit vardı
rafta tozlanıp giden.
ona bir de bayat film buldu komşulardan.
küçük bir de defter aldı.
tükenmez kalem.
masaya dizdi her şeyi.
yarın unutmayayım, dedi.
bir de bir karton.
coca-cola kartonu.
başka karton yoktu çöpte.
bir de kırmızı boya.
bir de kalınca bir fırça.
okuduğu kitapları,
ve de okumadıklarını,
yazdığı köşe yazılarını,
ve de yazmadıklarını

düşündüklerini,
ve de düşünmediklerini
her şeyi tek bir cümlede yazdı o kartona.
büyük harflerle.
apartmanların ışıkları birer birer söndü.
Emrah ise o eski şarabı,
o sirke tadındaki şarabı içti.
bir deste sigarası vardı.
gün içinde sardığı.
hepsi bitti, ardi ardına.
bir zırlı geçti sokaktan.
karanlık bir sis ve sessizlik kapladı.
lambalar söndü.
perdeler çekildi.
yatağa uzandı.
tavanı izliyordu.
tavan akıyordu.

kılıç kalemi kesiyor aslında, değil mi?
yazmak istedin, yazamadın.
istedin, önüne duvar ördüler.
yüksek bir merdivenden ittiler.
karanlık bir lağım çukuru.
uçurumdan baş aşağı düşme
korkusu.

iki kanlı el.
boynunda iki kanlı el.
seni boğan arzu.
içten içe boğan dövüşmek arzusu.
uyku.

Fotoğraf: Ümmünaz Yanık

sabah olur,
milyonlar sokağa dökülür.
şarkılar, türküler, halaylar, halklar ve kadınlar.
gökyüzü mavi,
denizlerin mavisini.
Emrah, derin bir nefes alıp kapıdan çıkıyor.
uzayıp giden kaldırımlarda yürüdükçe yürüyor.
kaldırımlar uzuyor.
yürüdükçe düşünüyor.
yürüdükçe kendini buluyor.
kaldırımlar düşünüyor.
kaldırımlar yürüyor.
Emrah yürüyor.
Emrah düşünüyor.
Emrah meydana varıyor.
dev pankartlar, dev kalabalıklar, dev fikirler,
dev ümitler.
marşlar, yankılanan marşlar, tüm ülkede
yankılanan marşlar.
marşların peşlerinde ayak sesleri.
değişimin ayak sesleri.
yankı.
sloganlarla bezenmiş bir meydan.
milyon insan.
Emrah Zenit' ile fotoğraf çekiyor.
kıpkırmızı fotoğraflar hem de.
fotoğraf çekiyor.
insanları,
şarkı söylemek haricinde bir suçu olmayan
insanları hem de.
haykıran insanları.
daha iyi bir dünya için haykıran insanları.
Emrah da haykırıyor.
Emrah da istiyor.
Emrah vazgeçmiyor.
kalbinin derinliklerinden başlayan o ateşi tüm
vücudunda,
bilhassa göğsünde ve boynunda hissediyor.
tüm renkler daha canlı görünüyor gözüne.
gelecek ise daha parlak. daha aydınlık.
günlerin bugün getirdiği
olağanüstü bir orkestra.
olağanüstü bir beste.
bazen de şef değişmeli.
hep bir ağızdan şarkı söylüyorlar,
hep bir ağızdan.
gün gelir
zorbalar kalmaz gider
şimşekler çakıyor,
bulutlar da kavgalı bugün.
sanki kapkara bir fırtına çökecek.
dağı aşıp geliyor, canavar.
dağ yutuluyor.
dağ kayboluyor.
şimşekler çakıyor.
bulutlar kavgalı, bulutlar kara.

bir sessizlik bu duyduğunuz.
çocukluk.
annesinin, yakasını kolaladığı bir pazar günü.
leğende yıkanmalar.
bir radyo.
TRT Ankara Radyosu iyi akşamlar diler.
sert bir düşünüş bu.
en yakın arkadaşınla ilk kavga.
Emrah niye bu kadar bencilsin!
Emrah, ya! bırak! git!
ne uğruna?
lastik bir top.
ilkel bir dürtü.
kanayan bir diz.
babasız büyümek.
annesinin sigara dumanını ciğerlerine
ama ciğerlerinin en dibine değin çekmek.
dağ başında bir okulun yolunda çürüyüp
gitmek.
aniden bastıran uyku.
tadını günden güne yitiren sokaklar.
ve bir daha oynanmamak üzere oynanmış bir
saklambaç.
Türk Silahlı Kuvvetleri yönetime el koymuştur.
anne, idam ne demek?
gençlik.
ilk aşkı.
kanayan bir gül.
bir kaçamak.
mahallenin kuytu köşelerinde gizlice
buluşmalar.
yıkılmaz tabular.
çekingeni bir öpücük.
seni seviyorum.
ben...
zamansız bir son.
okullar.
ümit.
üniversite.
milyonluk şehrin yalnızlığı.
günahlarla yapılan mütevazı bir tanışma.
ilk yudum, boğazı yakan cinsten.
masa başında dostlarla geçirilen saatler.
saatler.
saatler.
bir uyumsuzluk hali.
evet, zevk veriyor bu. acıtmıyor. unutturuyor.
düşsün suya yer yer erisin eski zamanlar
sarsın bizi akşamla şarap rengi dumanlar
parasızlık.
ardı arkası kesilmeyen parasızlık.
bir içki parası
bir de kitap.
günahsız sevapsız kitapsız parasız içkisiz
tütünsüz kadınsız günahsız sevapsız müziksiz
parasız

güneşsiz işsiz takatsiz dermansız fikirsiz ne
zincirli ne zincirsiz günahsız sevapsız ağrısız
acısız
ve de günahsız
ve de sevapsız
ve de ümitsiz.
oğul, hakkını helal et. eşhedü en la ilahe illa-
toprak.
bir kara delik.
dipsiz bir kuyu.
daima kanayan bir yara.
bir salgın hastalık.
asfaltta ölmüş çöl rengi bir sıçan.
toprak.
ölümden öteye köy yok ya.
unutulur gider.

herkes unutulur.
var olmak 100 yıllık bir eylemdir.

sonra iş hayatı.
işsizlik hayatı.
parasızlık.
sigarasızlık.
sonsuz gökyüzü denizinde çarpışan iki uçak.
ilk büyük aşk.
gerçek dedikleri türden.
uç kurusu tasarrufla alınan bir hediye.
ne vakit bir yaşamak düşünsem
bu kurtlar sofrasında belki zor
ayıpsız fakat ellerimizi kirlletmeden
ne vakit bir yaşamak düşünsem
sus deyip adınla başlıyorum

içim sıra kımıldıyor gizli denizlerin
hayır başka türlü olmayacak
ben sana mecburum, bilemezsin
şiirden ve politikadan anlamayan bir kadın.

son dakika: uçak kazasında iki kişilik
mürettabat—
meyhaneleri mesken belleyen bir silüet.
bir tabak çürük meyve.
yanında acı suyla tatsız bir içki
o defter bir daha konuşulmamak üzere
kapandı.
isimsiz bir gazetede,
isimsiz bir köşe yazarı.
okunmayan köşe yazıları okunmayan köşe
yazıları okunmayan köşe yazıları okunmayan
köşe yazıları okunmayan köşe yazıları
okunmayan köşe yazıları okunmayan köşe
yazıları okunmayan köşe yazıları okunmayan
köşe yazıları okunmayan köşe yazıları
okunmayan köşe yazıları okunmayan köşe
yazıları okunmayan köşe yazıları okunmayan
köşe yazıları okunmayan köşe yazıları
daha da kötüsü basılmayan köşe yazıları
atılmak istenen manşetler
altıncı, yedinci sayfaya hatta gazete dışına
itelenen onlarca fikir.
fikir.
yalnızca fikir.

adam öldürenler hâlâ dışarıda ama.
düşünmek niye suç olsun ki can
almanın yanında?

niye yalnız düşünenleri asıyorlar bu
ülkede?

istifa etmiş,
destelerce kitabı bir çırpıda bitirivermişti.
tablasındaki destelerce sigarayı da.
kafasındaki destelerce soruyu da.
o gün, bayram günü,
o gün, en güzel gün olacak ümidiyle çıkmıştı
kapıdan
ve öyleydi de.
şarkılar bitmiş,
yumruklar havaya kalkarken bağırarak istedi
Emrah:

KAHROLS—

hep
bir
ağızdan
türkü
söyleyip
hep
beraber
sulardan
çekmek
ağı...

Fotoğraf: Ümmünaz Yanık

kulakları sağır eden cinsten makineli tüfek
sesleri,
kan ve ateş püsküren dev bir ejderha misali
insanları avlıyor.
çürük dişleri ölüm kaplı bir timsahı andıran
dev bir panzer,
kalabalığa dalıyor.
kalabalık bir balık sürüsü gibi.
kalabalık çaresiz.
türküler, sazlar, davullar yerlerini makineli
tüfeklere bırakmış.
yaşamın tüm renkleri,
siyaha;
yaşam ise kendini,
bizzat ölüme
bırakmış.
yerlerde upuzun uzanmış cesetler.
bombalar.
boş mermi kovanları.
şarapnel parçaları.
kan.
sadece kan.
yalnızca kan.
pankartlar al kan ile bezenmişti.

evvel sessizlikti etrafı kuşatan,
yerini fırtınaya bırakmıştı.
ve Emrah'ın makinesi savrulmuştu
bedeninden metrelerce öteye
ve Emrah savrulmuştu makinesinden
metrelerce öteye
ve gözleri açık, yumruğu sıkı düşmüştü yere.
tüfekler, bombalar, panzerler ve çığlıklar
sustuğunda
geriye kalan tek şey fikirleri ellerinden
alınmış, bir kafese tıklımış bir dizi insandı.
orada yiten yalnız Emrah değil, yalnız insan
değil, her şeyden öte insandı.
ve sonra
gazeteler,
kanlı gazeteler
sütunlar,
sanki başka bir dilde yazılmış sütunlar
iktidarlar,
yıkık iktidarlar
manşetler,
değişmeyen manşetler:
ATEŞ, KAN VE ÇIĞLIK VARDI.

Fotoğraf: Alara Berru Kapdan

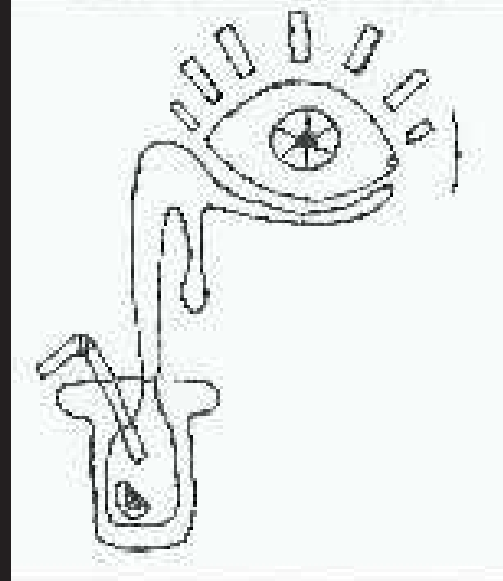

Sansür

Naz Evin

Bir odada tek başıma oturuyorum. Yalnız. Duvarlar üstüme üstüme geliyor, küçük su damlaları vücudumu terk ederken içeri bembeyaz tulumu, gözlükleri ile bir hemşire girdi. O temiz, saf yüzünü beyaz maskesi ve şeffaf gözlükleri kapatıyor. Korkuyor anlayabiliyorum. Elleri titriyor, kırmızı gözleri ve mor göz altları günlerdir uyumadığını belli ediyor. Onun gibi birçok hemşire koşuşturup duruyor etrafta, benim gibi insanlarda yatağında yatmış ecelinin gelmesini, huzur içinde ölmeyi bekliyor. Üç hafta oldu. Yedi kilo verdim, ağızımdaki demir tadı geçmek bilmedi. Derim dökülüyor, ayaklarımı hissetmiyorum. Yürüyemiyorum artık. Bembeyaz bir odanın içinde bir yatak ve sürekli içerde boğuk bir ses var. Televizyondan gelen sunucu kadının sesi olduğunu tahmin ediyorum. Gündemle ilgili bir şeyler söylüyor ama anlamakta zorlanıyorum. Bugün martın on sekizi, tam yirmi bir gün oldu beş aylık kızımı görmeyeli, hayat eşime sarılmayalı. Her gün sayısız insan beni burada tek başıma savunmasız bırakıp diğer tarafa geçiyor anlayabiliyorum, hissedebiliyorum dışardan gelen monitör seslerinden. Çok yorgunum ama kendimi bırakamıyorum sorumluluklarım var benim. Herkesi, her şeyi bir anda bırakıp gidemem ya. Ben bir iş adamıydım bundan tam yirmi bir gün önce. Sürekli seyahat eden, farklı yerleri görmek ve gezmek hobisi olan, eğlenmeyi seven kırklarına yeni basmış bir aile babasıydım. Erkek erkeğe doğum günümü kutlamaya gitmiştik yurt dışına. Evlenip çoluk çocuk sahibi olduktan sonra birbirimizi göremez olduk. Gittik, geldik çok da eğlendik. Uzun zamandır böyle bir şeye ihtiyacım olduğunu nasıl da fark edememişim. Döndükten birkaç gün sonra kâbuslar görmeye, gece çok yüksek ateşle uyanmaya başladım. Karım sürekli ateşimi düşürmeye çalışıyor fakat başaramıyordu. Beşinci günün sonunda eklem ve boğaz ağrılarım şiddetlenmeye başlayınca doktora görünmenin iyi bir fikir olduğunu düşündüm. Acile gittiğimden ortada bir karmaşa vardı, doktorlar hastalara yetişemiyordu, benim önümde ise tonla insan bekliyordu. Ayaklarımın yerden kesildiğini, etrafımdaki her şeyin kendi

etrafında döndüğünü görmeye başladığım. Bayılmışım meğer. Uyandığımda ise bu hücrede hapsolmuş buldum kendimi. Uzman bir doktor girdiği içeri ayıldığımı görünce bana durumumu anlattı. Durumumun kötü olduğunu ama beni kurtarmak için ellerinden geleni yapacaklarını söyledi. Sonrası yine boğuk, dinleyemedim, kaldıramayacağımı biliyordum çünkü. Şu anda ise benim gibi yüzlerce insan var. Hastaneye giriş ve çıkışları kapattılar. Haberlerde ise bizimle ilgili, ölenlerle ilgili hiçbir haber yapmıyorlar. Bu kadar mı önemsiziz? Neden diğer insanları uyarmıyorlar ki? Ölmek üzereyiz farkındalar mı? Diğerlerinin de yanı şeyleri yaşamasın mı istiyorlar? Hiçbir şey yokmuş gibi haber yapıldığında gerçekten bir şey olmadığına mı inanılıyor insanlar. Gerçeği kimden ve nereden öğrenecekler eğer sosyal medyaya, haberlere SANSÜR getirdilerse. Sesimin ulaşmasına yardım eder misiniz?

Fotoğraf:Defne Deda

Unutkanlık

İrem Gözlükaya

Şşşşşşşşş.... Dilim var konuşamam, elim var yazamam, aklım var kullanamam. Sizce, sizce neyim ben? Biliyor musunuz? Bulursanız bana da söyleyin. Evet! Hemen söylemeniz lazım bana. Neden mi? Neden... Neden ki ?! Unuttum, ama önemliydi. Eminim!

Çok şey unutuyorum bu aralar. Çok şey aklımda. Deli? Deli miyim ben? Yok yok, deliler gaip ten sesler duyar bense duymuyorum. Hatta ben hiçbir şey duymuyorum, ya sen ? İnsanların ağızını oynattıklarını görüyorum ama ses çıkmıyor. Hayret.

Dur!
Benim de ağzım oynuyor. Benim de sesim... Sesim benim de çıkmıyor. Aklımda çok şey birikti, birer birer siliniyorlar. Anlatmam lazım. Söylemek. Olmuyor. Neden?

Konuşuyorum gayet herkes gibi canım! Daha bugün bakkaldan aldığım suyun fiyatını sordum. Hatta cevap da aldım. Amma da artmış ya, demiştım hatta. Neden ama unuttum. Yazmalıyım belki. Evet! Yazarsam unutmam. Liste gibi. Aklımdakileri geçireyim ben en iyisi. Dur, kalemim kırıldı. Hay aksi! Kalemim kalmamış. Sanırım almam gerekiyor. Gene markete...

Hatırlamak için yazmam lazım, yazmam içinse kalem ve kâğıda ihtiyacım var. Biri yazmak için biri ise yazacağım aleti elde etmek için. Yanımdaki küçük çocuk da kalem alıyor. Elinde bir sürü var. Daha yazacak uzun bir süre. O belki unutmaz söyleyeceklerini ve anlatacaklarını. Evdeyim. Yazmak istiyorum. Belki ağzımdan çıkmayanlar burada belirir. Kalem elime aldım. İşte oluyor. Çıt!
Kırıldı. Olmuyor. Yazamıyorum. Neden?.. Neden yazmak istemiştım ki?

...
Neydi amacım benim? Unuttum. Çok çabuk unutuyorum bu aralar. Söylemem gereken şeyler var ama... Söyleyemeden unutuyorum işte. Hayır hayır ondan değil. Çok birikiyor kafamda da o yüzden. Ne mi birikiyor? Şey... şey birikiyor. Buldum! Fikir. Fikir birikiyor. Birikiyor birikmesine de, hatırlayamıyorum işte.

Dur!
Şşşşşşşşş.... Sakın. Aman diyelim. Sus. Deli gibi bakmayın bana. Değilim. Anlattıklarım deli saçması gibidir ama. Dilim var konuşamam, elim var yazamam aklım var kullanamam. Kimim ben? Önemli değil. Bir ben böyle değilim. Ben herkesim. Evet, evet. Fikirlerim vardı. Daha bu sabah. Boş bir gazete ye bakarken. Bulanık bir televizyon ekranına bakarken. Sadece cızırtı ve beynin, uyuşturan devamlı beeepppp seslerini dinlerken. Söylemek istediklerim vardı.

Senin de yok muydu? Hepimizin vardı ya işte. Ama söyleyemedim ne olsun. Unuttum. Kafamdaki fare kafesiyle unutturdular bana. Yok yok. Unutmak. Yanlış kelime sanki. Daha doğrusu olmalı bunu ifade etmenin. Gerekli kelimeleri bulamıyorum. Onu da unutmuş olamam ya?

S
A
N
S
Ü
R
!

Fotoğraf: Yeşim Akçakaya

Güvercin Cesedi

Aslı Cihangir

Yolun sesi, tekerlerin toprağı yarması, bileklerimi kesen zincirler. Arabanın kalın tahtaları ayaklarıma batan kıymıkların acısı kadar canlı hâlâ. Sürülürken bir kasırga sürüklemiştim kendimle beraber. Kıyamet yerine çevirmiştim köy meydanını. Arabanın köşesine fırlatılmış bir güvercin cesedi. Biz zamanlar beyaz olan tüyleri, ah o tüyleri, şimdi kireç rengi. Bu zincirleri bana vurabilmeleri için kaba saba dört adam gerekmişti. Bağırmıştım, haykırmıştım. İçlerinden bir tanesi pis ellerini sıkarak geçirmişti yumruğunu. Siyah bir perde inmişti gözüme bugüne dek hâlâ kalkmayan. Anneler çocuklarının gözlerini, kulaklarını kapatmıştı etekleriyle. Yüzümden sesimden bile korkuyorlardı. Kalabalıktan birisi ayrılıp bana doğru gelmeye çalışmıştı. "Bırakın kızcağızı ne diyeceğı varsa desin." Başka bir adam küfürler arasından haykırıyordu "Defolsun lanet karı, cehenneme kadar yolu var." Tekmeler havada uçuşuyordu. Çocuklar annelerinin elinden kurtulmuş ağlaşarak kaçıyorlardı.

Siyahlar içinde bir adam, tanıdık simalı, takoz topuklu çizmesini sırtıma dayayıp tekmesiyle savurmuştu beni mahkûm arabasına. O dev kapıların kapanışı üstüme, metalin kilitte dönüşü, son bir umut dayanmam tahtalara. Kendi ağlamam hâlâ yankılanıyor damarlarımda. İşte ilk o zaman görmüşüm güvercin cesedini. Pis bir şey, kokuşmuş. Öylece bakmıştım ona tüm yol, onun kaderini paylaştığını sezerek. Keskin bir dönüş yapmıştı arabacı dağların eteklerine. Toprak yol bitiyordu kayaların başladığı yerde. Tüneller, tüneller ah o karanlık tüneller. Kendi hıçkırığımı dinlemek, dinleyebilmek, ürpertici olsa da sesimi çıkarabilmek. Dünya üzerinde en özgür olduğum yer bir tutsak arabasıydı. Buranın dışında bırak konuşmayı anlatmayı hıçkırmak bile yasaktı bana.

O gün, önde hayalet bir arabacı, bileklerimde zincirler bir karanlık misali dağları geçtik. İşte o zaman bir gurur geldi bana. Doğrudum, elbisemi silkeledim, yaralarla dolmuş kollarıma bacaklarıma baktım. O kadar korktukları o lanet karı bendim. O kadar korkuyorlardı ki bu kadar uzağı göndermişlerdi, araya koca dağlar girmeden kavuşamayacaklardı

rahatlarına. Bu saatten sonra onları bu dağlar da koruyamaz gerçi. Onları böylesine dehşete sokan bu yıpranmış kollar, bacaklar değildi ki. Kafalarının içinde dinmeyecek sesim, nasıl girdiğim gençlerin aklına, fikirlerim, sözcüklerim. Aklıma köylülerin haklarını büyük kırmızı harflerle köy meydanına yazdığım gün geliyor. Dehşete düşmüştü Hasan Ağa, oğlu, kardeşleri. Bin bir yalan uydurmuşlardı hakkımda. Eğer yolunuz düşer de bizim köyün meydanına uğrarsanız, duvarda büyük siyah bir leke var şimdi. O kızıl harflerin üstünü örttüler siyahla, akıllarınca.

Yolun sesi, tekerlerin toprağı yarması, bileklerimi kesen zincirler. O koca dağların da bir sonu var ya, bittiler. Boş araziydi gerisi, biz durmadık. Birkaç gün daha döndü o tekerler. Arabanın her savruluşuyla güvercin cesedi bir duvardan diğerine vurdu. Bir şeyler saykılıyordum şuursuzca. Güneş dağ eteklerine iki kez daha yumuldu ve biz durduk. O dev kapılar açıldı. Işık girdi içeri, ne kadar yansalar da bir kez olsun kırpmadan diktim gözlerimi aydınlığa. Işık, özlemiştim ışığı. "Nereye getirdin beni, kahrolası?" Toprak yabancı, hava yabancı, özlemle kavuştuğum bu ışık bile bir garip. Pis pis sırttı arabacı. Metal kelepçeleri hoyratça çözdü. Çekip yere fırlattı beni. Sürükledi tüm bir buğday tarlası boyunca. Yere sürttükçe dikenler saplandı bedenime ama kalkıp yürümedim, o pis adamın işini kolaylaştırmadım. Eski taş bir kuyunun önünde bıraktı beni. Eliyle içerisini gösterdi. Adamın belindeki bıçak, kafamdan akan kan her şey bir komik gözükte o an. Gülmeye başladım. Dağlar da yetmemişti demek Hasan Ağa'nın korkularını dindirmeye, yerin dibine sokacaktı beni. Varsın, soksun ben yine sesimi duyurmanın bir yolunu bulurum. Ben güldükçe sinirden köpürdü arabacı.

Kuyunun dibine sarkıtılmış bir merdiven, indim. Taştan ağır kalıp bir kapak, üstüme iğrenç bir gürültüyle kapandı. Yıllardır gökyüzüne bakıyorum, göremesem de orada olduğunu bilerek. Arada bir güvercin cesedi geliyor aklıma, hâlâ o mahkûm arabasında mı acaba? Kış gelince soğuk oluyor bu kuyu dibi. Ama ilkbahar. Ah ilkbahar. İki genç haftalarca

vızıldasa, rüzgârlar ne zaman yumuşamaya başlasa onların ayak seslerini duyuyor gibi oluyorum. Dağları aşarak geliyorlar bana, adaletten bahsediyorlar. Gülüyorum. Haktan bahsettiği için dağların ardında bir kuyunun dibinde yaşlanmış kadın olarak gülüyorum. Onlar baya ciddiler ama, her yıl toprak ılıyınca bitiyorlar yanımda. Adalet de adalet. Kapağı açmıyorlar ama ışık doluyor içeri. Hem de buraya tıklmadan önce havada olan yabancı ışık gibi de değil, yurdumun ışığı, içimden bir ateş. Benden haber götürüyorlar insanlarıma. O siyah lekenin üzerine her yıl daha da parlak kırmızı harfler kazıyorlar. Dediklerine göre

bir hafta bile sürmüyormuş duvarın siyahla yıkanması. Olsun. Bir sonraki bahar tekrar beliriyor kızıl kelimeler, kan misali. Hasan Ağa iyice delirmiş ama bulamamış benim gençlerin kimliğini. Korkusundan evinden çıkamıyor, perilerle ruhlarla açıklamaya çalışıyormuş başına gelen bu felaketi. "Ey köylü, o lanet karının hayaleti yazıyor bu deli saçması şeyleri! Görmüyor musunuz harflerin rengini. Kan bu kan. Yerin dibine tıktık yine de susturamadık. Bir gün o duvarda benim kanım akmasın, aman!"

Fotoğraf:
Ekin Ünlü

Tehlike

İrem Gözlükaya

TEHLİKE

!

UYARI:

Bundan sonra okuyacaklarınız tanıdık gelebilir. Herhangi bir okuyucu bilmelidir ki yazılanlar gerçek insanlar, kurumlar vb. konseptlerden bağımsız olup herhangi bir yargı içermemektedir. Bununla birlikte okuyucular istedikleri kurum, organizasyon, yönetici vb. konseptlerle bağdaştırmakta özgürdürler zira **bizler** herkesin bireysel düşünce özgürlüğüne önem verip herhangi bir yargı veya eleştiri içermediği sürece görmezden geliriz. Uyarıyı yüzeysel bir biçimde gözden geçirip sorumluluklarını kabul eden okuyuculara keyifli seyirler dileriz...

.

DİKKAT:

Yaşanan bazı teknik aksaklıklar nedeniyle "yayınımıza" ara verilmek zorunda kalınmıştır. Seyircilerimizin bazılarından gelen şikayetler nedeniyle kurumumuz herhangi bir **kırmızı** çizgiyi geçmemeye özen gösterip yayına 7.55 itibarıyla devam edilecektir. O zamana kadar gece bültenimizde çıkacak olan kişisel hijyen ve ev yapımı kolonya programından keyif duymanız dileğiyle. Sağlıklı günler.

.

Reklamlar...

Aaaa... Aaaaaa... AAAA! Bıktım! Alt kısımlar iki fazla konuşuyor.Dındırırırırnnn...
Yeni iki kat susturucu formülü ile Weniş Sansür kullanın tepeden tırnağa gerçek baskı- sessizlik ile tanışın. Sadece Sansür insanları susturmaya yetmez. Oysa yeni Weniş Sansürün geliştirilmiş iki kat susturucu formülü halkınızı daha da pasif yapar, alt kısımlarını bile. DINDIRIDIRIINN. Sansür arkasındaki susturucu gücünüz, Weniş Sansür.
İlk 10 siparişe yüzde elli indirim ile...

...bir sonraki programımızda görüşmek üzere sayın "izleyicilerimiz"...

Nefes

Elif Sude Yanık

"Ben Hasan. 9 yaşımdayım. 2 yıldır Türkiye'deydik. Büyük amcalar kocaman silahlarla saldırınca evimiz patladı, bombaymış galiba silahlarının adı, biz de buraya kaçtık. Ben o zaman 1. sınıftaydım. Türkçe hiç bilmiyordum. İstanbul'a yerleştik. Babam çalışmaya, ben de okula gitmeye başladım. Annem evde kardeşime bakıyordu. Suriye gibi değildi burası, kocaman binalar, bir sürü insan vardı etrafta. Kalabalık, ışıklarla dolu bambaşka bir diyardı. Korktum, ürktüm başlarda ama, alıştım sonra. En azından kimsenin evi patlamıyordu burada.

Okulumda beni pek sevmezlerdi. Ne zaman biri Türk olmadığımı fark edip bana sorsa, korkuyordum. Suriyeliyim deyince çok kötü bakıyorlardı bana. Ama ben bir şey yapmadım ki. Sizin yüzünüzden, falan diyorlardı bazen bana. Anlamıyorum, hiç anlamıyorum. Ne bizim yüzümüzden?

Annem dün yine yola çıkacağımızı söyledi. Başka ülkeye gidiyor muyuz. Çok acı insanın bir evi olmaması. Yeni yuvan burası dedikleri yerden, 2 yıl sonra ayrılmak, çok acı insanın yurdunun olmaması..."

"Ben Yaren. Ankara'da yaşıyoruz. Babam öldü benim. Savaş yordu düşmanlarla, kahramandı

benim babam. Suriye'deydi. Düşmanlardan koruyordu. 2 gün önce, öldü. Kahramanlar kaybolur, dedi annem. Kayboldu babam da. Sürpriz mi yapıcak bana acaba? Ama ben biliyorum, babam geri gelecek. Çünkü, o, o söz verdi bana. Baba sözü, dedi. Doğum gününde dönmüş olacağım dedi. Anneme sordum gelir mi diye, hiç cevap vermedi. Sürekli ağlıyor annem. Ben ağlamıyorum ama. Babamı bekliyorum ben, uçurtma yapıcaz biz babamla. Gelecek benim babam. Hem, bebek alıcaktı daha bana..."

"Bence artık kendinize gelin! Çünkü parlaticıyla aydınlanmaz gelecek, fön çekince düzelmez hayat ve fondötenle kapanmaz yaralar!.."

Müşfik Kenter

Hepimizin birer mavi balonu var, yaşımız rengimiz, dinimiz, dilimiz fark etmez! Hepsinde onların nefesi var. Ve biz artık kara bir el balonlarımızı yok etmesin istiyoruz. Canımız acıyor, maalesef balonlar patlatılınca onlarla beraber acı da yok olmuyor. Boyanınca geçmiyor acılar, -mış gibilerle şişmiyor ve patlatılınca sönmüyor balonlar. Çünkü ne yaparlarsa yapsınlar, o balonda "O'nun nefesi var!"

Fotoğraf: Ekin Ünlü

Kadıköy'ün Sesleri

Derin Ak

Hava kararmak üzereyken Yakamoz, otobüsün cam kenarında oturduğu yerden arkadaşlarıyla akşam yemeği için gideceği restoranı düşünüyordu. Anıl'ın da geleceğini söylemişlerdi lakin genelde bir yere gideceklerinde Anıl son zamanda işinin çıktığını söyleyip iptal ederdi. En azından arkadaşlarından öyle duymuştu, o yüzden çok da heyecanlanmamalıydı. Yine de eline aynasını alıp kırmızı rujunu tazeleme gereği duymuştu. Saçlarını kulaklarının arkasından çıkarıp serbest bıraktı. Aynasını çantasına geri kaldırırken otobüs Kadıköy kıyısına gelmişti bile. Otobüsten inerken burnunda deniz kokusunu hissetti. Dalgaların sesi ile Yakamoz'un topuk tıkırtısı aynı ritimdeydi adeta. Denizden gelen rüzgâr onun yüzünü yalayıp vücudunu sardı. Elinde taşıdığı ceketi üzerine giydi. Hafif serin hava Yakamoz'un pek hoşuna giderdi. Keyfi yerindeydi. İnsan kalabalığının arasından süzölmeyi de severdi. Karanlığın çökmesiyle dükkânlar ışıklarını açmaya başlamıştı. Moda taraflarına doğru yürürken telefonundan gideceği restoranın yerini kontrol etti. Telefondan kafasını kaldırdığında ise bir kadın elinde broşürlerle ona yaklaşıyordu. Yakamoz nazikçe reddetse de kadın broşürü eline tutuşturmayı başarmıştı. Üzerinde "Artık susmayacağız." yazıyordu. O ise caddenin melodisine kendini kaptırmıştı, broşürde yazanlar pek de umurunda değildi. Yakınından geçtiği çöp kovasına attı. Kafelerde oturan insanların kahkahalarını duyuyordu, Kadıköy'ün karanlıkta uyanışını hissediyordu. Kenarda çello çalan bir sokak sanatçısı gördü, sanki çevresindeki kediler bile durmuş onu dinliyorlardı.

Birkaç kafe daha geçtiğinde restorana varmıştı. Gözleri arkadaşlarını aradı. Üst kattaki balkonuna çıktı restoranın. Sonunda onları bulmuştu, hatta Anıl da gelmişti. Akşam nasıl da güzel ilerliyordu. Onları selamlarken en son gelenin kendisi olduğunu fark etti. Anıl'ın karşısındaki yer boştu. Çantasını sandalyenin arkasına asıp otururken dudaklarını yaladı. Yanında oturan Çılga "Görüşmeyeli nasılsın canım?" dedi. Çılga diğerlerinin aksine sadece üniversiteden arkadaşı değildi aynı iş yerinde çalışıyorlardı. Yakamoz yazın gelmesiyle

Fotoğraf: Yeşim Akçakaya

memleketine dönmek istemişti, o yüzden iki haftadır şehir dışındaydı. Döndüğünde iş başlamadan eski arkadaş grubuyla buluşmasının ona iyi geleceğini düşünmüştü, yalnız Anıl'ın gelmesini beklemiyordu. Anıl aynı üniversiteye gitmemişti, diğer arkadaşlarının iş arkadaşıydı. Lakin bir kere grupça buluştuklarında tanışmışlardı. O zamandan beri aklının bir köşesinde yer edinmişti. Onu aklından atamıyordu. Bunları düşünürken dudaklarından kelimeler döküldü "İdare ederim.". Anıl'ın kendisini süzdüğünü fark etti. Cebinden sigarayla çıkmağı çıkardı. Sigarayı dudaklarının arasına yerleştirdi. Sigarayı yaktıktan sonra "Artık sesimizi çıkaramıyoruz, otobüste gelirken haberlerde yine bir gazetecinin hapse atıldığını gördüm. Sinirlerim bozuldu. Ülkede olanları dile getirdiğimizde terörist oluyoruz. İki gün sonra

attığım twitten hapse atarlarsa şaşmamak gerek. Artık en ucuz şey insan canı olmuş. Böyle zamanlarda iyi olmak da zor tabii.” dedim. Anıl dışında herkesten onaylarcasına sesler yükseldi. Sonrasında ortama sessizlik çöktü. Çılga sessizliği bozdu “Geçen gün Kadıköy’de bir kadın cinayeti olmuş. Buralara yakın. Dikkatli olmak lazım tabi.”. Yakamoz alaycı ses tonuyla “Öyle deme, yanımızda bizi koruyacak erkekler var sonuçta. Öyle değil mi Anıl, sesini çıkarmıyorsun hiç.” dedi. Anıl ise bir süre durdu, Yakamoz’un gözlerinin içine baktı. “Konuşmakla pek bir şey değişmiyor. Yapabileceğim bir şey yokken konuşmamayı tercih ediyorum genelde. Zaten hükümet değişse de aynı olaylar devam edecek. Bu konularla moral bozmaya gerek yok.” dedi sakince, “Ama illaki bir şeyler de yapmak istiyorsanız Kadıköy’de bu akşam yürüyüş varmış, gideriz.” diye ekledi.

Yakamoz dediklerine sinirlenmişti, tam konuşacaktı ki yemekler geldi. Arkadaşları onun bu konuda ne kadar hassas olduğunu bilir, asla tartışmazlardı. Anıl da onun ne kadar rahatsız olduğunu fark etmişti, bu yüzden konuşmanın devamını getirmede. Onun yerine konuyu değiştirdi. Yakamoz ikinci kadehini içerken ortamdaki gerilim çoktan geçmişti. Lakin yine de dediklerini unutmuyacaktı. Yine de zıt görüşleri ile birbirlerini daha da çok çekiyorlardı. Restorandan çıktıklarında hava epey serinlemişti ancak Kadıköy daha da canlanmıştı. Sohbetleri de neşelenmişti. Yakamoz mutluluktan sarhoş bir halde Çılga’nın koluna girmiş sokaklarda şarkılar söylüyordu. Yürüyüş ise tamamen aklından çıkmıştı. Ayrılacakları zaman Anıl ile aynı semte gideceklerini öğrendi. Bunu duyunca daha da keyfi yerine geldi. Anıl’ın da kendisine ilgi gösterdiğini fark etmişti zaten. Birlikte otobüs durağına doğru yola koyuldular.

Fotoğraf:
Yeşim Akçakaya

Uçsuz Bucaksız Cam Fanusum

Sadberk Zeynep Sakarya

Ne büyük bir dünyada yaşıyoruz.
Kimileri başka diyarlarda dizilerdeki şiddet kaldırılmalı diyor,
Kimileri de sadece durup izliyor.
Nasıl dillendirmem gerektiğini bilemediğim bir konu bu.
Konuşmak istesem
Tüm dünya sesim olsa da
Elinde kelepçe ve hapisane için bir düzine tebeşir seni uzaktan izler.
Aklından geçenleri bağırırsan da ağlasan da
Kafana dayanan silahı elinin tersiyle itemezsin.

Bu diyarlarda neyin ne olduğunu bilemeden
Seni uzaklaştırmaya çalışırlar her şeyden.
Kırılan kalpler, acılar bile günü gelir bir asetonla çıkarılır düşüncelerinden.
Öyle bir sansür var ki bizim bu uçsuz bucaksız küçük dünyamızda,
Para ödeyip izlediğimiz filmlere bile yasak konabilir çünkü bilemezsin.
Öyle ki bu kapalı kutuda, şarap bardaklarının üstü bulanıklaştırılırken,
Dizilerde kafalara sıkılan silaha ses bile çıkartmaz izleyiciler.
Çünkü tüm hayat bizi kontrol etmiştir bile, neyin üstünü kapatmamız gerektiğine dair.

Öyle ki, birini korusan diğerine ne olacağını bilemezsin.
Ağızını kapatanın ailen olup olmadığını da anlayamazsın.
Bu kapalı minik fanusta,
Oksijen ne kadar süre sana yetecek bilemezsin.
Dışarıya sorduğunda cevap da alamazsın- onların ellerindeki çizgiler senin kaderin değildir çünkü.
Barışı, savaş olmadan sağlayamayacağın gibi,
Ağızındaki bantı, bileğindeki kelepçeyi de acı çekmeden çıkartamazsın.

"Susma, sustukça sıra sana gelecek."

Fotoğraf: Ümmünaz Yanık

Kör, Sağır, Dilsiz

Melis Selek

Bilmek istesek kulaklarımız duymuyor. Söylemek istesek sesimiz çıkmıyor.

Başkalarının çıkarıları için sağır, dilsiz ve kör bırakılmışların, olan bitenden bihaber olanların uyanması için gereken hiçbir şey yapılamıyor. Yaşadığımız dünya ve onun tarihi iyilikle, mutlu insanlarla dolu değil ama bize haberimiz bile olmadan taktırılan pembe gözlükler, onu böyle sanmamızı sağlıyor. Her şeyi bildiğimizi sanarken, hiçbir şey bilmiyoruz. Dünyanın neresinde yaşıyor olursak olalım, haber sitelerini, gazeteleri, blogları, sosyal medyayı açınca ardı ardına sayfalarca haber, binlerce kelime... Ama bu karışıklığın içinde işimize yarayan, bize gerçekleri gösteren bir cümle bulmak imkânsız. Her şeyi bildiğimiz, transparan bir dünya illüzyonuna kaptırmış kendimizi. Gözümüzün önünde olan haksızlığın, vahşetin, insanlık dışı muamelelerin en küçük ayrıntısından habersiziz. Terör haberlerinin

sıkça yayımlandığı şu sıralarda, teröre asıl desteği veren ülkelerin, teröre karşı olduğu izlenimi verilebiliyor ve kendi halkları bile gerçekte perde arkasında neler döndüğünü bilmiyor. Daha geçen yüzyılda gerçekleşen çok sayıda soykırımın; sömürgecilikle güçlü ülkeler arasında pay edilmesi sonucu, muazzam maden kaynaklarına sahip olmasına rağmen içecek temiz suya muhtaç kalan ülkelerin sözü ne dünya halkının ağzında ne de medyanın. Neden mi? Çünkü bunları söylemeye cesaret eden kimse yok. Bu yürekliliği sergileyenlerin de sesi ne bir daha duyuluyor ne de kendilerini görüyoruz seslerinin çıkacağı yerlerde. Bir sistem oluşmuş, bozulmadan gidiyor. Bizim yapabileceğimiz, halkı bu bilgi eksikliğinden, üstü kapalı gerçekleşen eylemlerin onların hayatına olan etkisinden haberdar etmek. Belki bu şekilde artık herkes sözü kesilmeden konuşabilir, dinlemek isteyenlerse denilen her şeyi duyabilir.

Fotoğraf: Yalçın Tür

Çocuk Edebiyatı ve Sansür

Elif Demirer

Dünya edebiyatının önemli yazarlarının eserleri çeşitli sebeplerle sakıncalı bulunarak sansüre uğramaktan kurtulamamıştır. Avrupa'dan Çin'e kadar tarih boyunca birçok coğrafya sansüre uğramış eserlerle doludur. Milattan önceki yıllarda bile örneğin Spartalılar, Atina'daki sanatsal gelişmelerden korkarak Atinalıların yazdıkları eserleri yasaklamış ve yakmışlardır. Bu yasaklama sonraki dönemlerde de sürmüştür. Hristiyanlıkta uzun yıllar Katolik kilisesinin yasak kitaplar listesi okunacak kitapları sınırlamıştır. Sonraki yüzyıllarda da "Binbir Gece Masalları", "Macbeth", "Fareler ve İnsanlar", "Huckleberry Finn'in Maceraları", "Şeker Portakalı", "Cesur Yeni Dünya", "Fahrenheit 451" gibi eserler çeşitli sebeplerle sansüre uğramıştır. Sansürün örneklerine sadece yetişkin edebiyatında değil, çocuk edebiyatında da rastlanılmaktadır.

Çocuk edebiyatı yazarı Åsa Lind çocuklar için yazılan eserlere getirilen sansür üzerine, "Ben hayatın bütün görüntülerinin, bütün renklerinin çocuğa anlatılması gerektiğini düşünüyorum. Çocuklar gerçek bir dünyada yaşıyor. Bu dünyanın çocuklardan saklanabileceğini sanmak yalnızca bir hayal değil, aynı zamanda ahlâken kabul edilemez bir şeydir. Bence iyi ya da kötü konu yok, iyi ve kötü anlatım vardır. Sansürün her çeşidinin her şeye kâr zarar hesabıyla bakan büyüklerin korkularından kaynaklandığını düşünüyorum. Çocukların hayatı ödül ve ceza arasına gerilmiş ipten cambazlık yaparak yaşamayı reddeden özgür bireyler olmasından korkuyorlar." demiştir. Lind, içinde yaşadığımız dünyanın sansürlenmeden, tüm gerçekliğiyle çocuklara yansıtılmasından yana bir yazardır.

Çocuk edebiyatında çeşitli kitaplar ahlâki değerlere uymamak, psikolojik olarak çocukları olumsuz bir yönde etkilemek gibi nedenlerden sansüre maruz kalmıştır. Mesela Harry Potter kitabına çocukları büyücülüğe teşvik ettiği savunularak sansür getirilmiştir. Çocuk edebiyatına getirilen sansür, masallar ile başlamıştır. Masallarda karşılaşılan 'zararlı' ve çocuklar için 'sakıncalı' görülebilecek konular ve mesajlar ebeveynler tarafından tepki görmüştür ancak masallar folklorik

unsurlar taşıyan yapıtlardır ve edebiyatın önemli bir parçasıdır. Bu masallara çocuklara karşı sakıncalı teşhisi konulup masalların edebiyattaki yeri göz ardı edilmemelidir. Ebeveynler eğer çocuklarına bu masalları anlatmazlarsa çocuklar ne zaman ve nasıl olumsuzluk kavramı ile karşılaşacaklardır? Ebeveynler çocuklarını korumak adına onlara küçük yaşta anlatılan masalları anlatmamayı seçebilirler, çocuklarının eğitiminde bu masallara yer vermeyebilirler ancak çocukların yaşamda er ya da geç olumsuzluklarla karşılaşmaları, onlarla yüzleşmeleri gerekir. Sansür ne yazık ki sadece ebeveynler tarafından değil okullar tarafından da desteklenmektedir ve bu da çocukların gerçeklerle yüzleşmelerine karşı başka bir engeldir. Çocukların yaşamlarında iyi ve kötüyü ayırt edebilmeleri, dünyadan haberdar olabilmeleri küçük yaşta başlayan eğitimle sağlanmaktadır fakat büyüklerin 'korumacı' tutumu yüzünden çocuklar dünyayı tam olarak kavrayamamaktadır. Çocukların kendilerini olumsuzluklardan koruyabilmelerinin yolu olumsuzluklarla karşılaşmalarından geçer. Ailelerinin kısıtlamaları, çocukları sadece bilgisiz ve aşırı korumacı yetiştirmelerine neden olur. Okullardaki eğitime de karışan ebeveynlerin okutulan eserlerden şikayetçi olmaması için okullar bazen sansürü kendileri uygular. Müfredatlarına uymadığını belirterek sakıncalı sayılan eserleri çocuklara okutmamayı, okuma listelerine almamayı seçerler. Ebeveynler çocukları için en iyisini yaptıklarını savunarak çocuk eserlerinin pedagoğ, psikolog gözetiminden geçmesi ve öyle basılmasını savunurlar ancak bu edebiyatın özgürlüğünü kısıtlamaktan başka bir şey değildir. Sanatın amacı sadece toplumu uyarmak, toplumu eğitmek değildir. Edebiyata iyi-kötü değeri biçilemez çünkü edebiyat sadece toplum için değil ayrıca sanat için yapılır. Edebiyatın özgürlüğü vardır, edebiyat kısıtlanamaz ve kısıtlanmamalıdır. Herhangi bir esere herhangi bir nedenden sansür getirildiğinde edebiyat sadece toplum için yapılır fikri ortaya çıkar. Bu nedenle çocukların gelişimlerine saygı duymak ve edebiyatın özgürlük alanını kısıtlamamak arasında bir denge kurulabilmelidir.

Yazdırıldıklarımız

Oğuz Tuna Solaroğlu

kuşlar, çiçekler, böcekler...
ne de güzel şarkı söylüyor
şu daldaki bülbüller!
özgürlük ve de sevgi
ne de güzel sarmışlar koca dünyamızı.
hayat tozpembe!
8^+}}\\\$\$\$\$%
.#,+=_21?7)0

Fotoğraf: Alara Berru Kapdan